

From LS Nguyễn Hữu Thống (trích từ bài Kể sĩ dân thân vì đại nghĩa)

...tại Nam Cali, **Luật Sư Trần Danh San** cũng ra người thiên cổ. Anh sáng lập phong trào đòi tự do nhân quyền cho Việt Nam. Đồng thời với việc ban hành Hiến Chương 77 tại Prague, ngày 23-4-1977, Anh đã tuyên đọc tại khuôn viên Nhà Thờ Đức Bà Saigon “Bản Tuyên Ngôn Nhân Quyền của Những Người Việt Nam Khôn Cùng”. Kết quả Anh đã bị giam giữ 12 năm tại trại cải tạo cùng với các **Luật Sư Nguyễn Hữu Giao, Trần Nhật Tân, Triệu Bá Thiệp, Vũ Hùng Cường và Thủ Lãnh Vũ Đăng Dung tại Luật Sư Đoàn Huế**. Trong thời gian này **Luật Sư Khuất Duy Trác** cũng bị bắt giam 12 năm, 6 năm về tội “tuyên truyền chống chế độ” và 6 năm về tội sĩ quan biệt phái. Sau khi Cộng Sản cướp chính quyền tại Miền Nam để thiết lập chế độ tài đảng trị, trong vòng 2 năm, từ 1975 đến 1977 có ít nhất 14 luật sư đã tuần tiết hay bị giam giữ. **Luật Sư Trần Chánh Thành** đã quyết sinh không chịu khuất phục bạo quyền, Các vị khác đã đứng lên tố cáo Nhà Cầm Quyền Hà Nội vi phạm nhân quyền và những quyền tự do căn bản của người dân. Cuối năm 1975, trong vụ án Vinh Sơn, Luật Sư Nguyễn Khắc Chính bị kết án tù chung thân về tội “âm mưu lật đổ chính quyền nhân dân”. Qua năm 1976, **Luật Sư Trần Văn Tuyên, Thủ Lãnh Luật Sư Đoàn Saigon** đã tuần tiết tại trại cải tạo Hà Tây. Sau đó, 3 người con trai **Trần Vọng Quốc, Trần Tử Thanh và Luật Sư Trần Tử Huyền** đã bị kết án 12 năm, 5 năm và 3 năm về tội “tuyên truyền chống chế độ”. Đồng thời **Luật Sư Thủ Lãnh Lý Văn Hiệp** đã bị kết án 12 năm tù cũng về tội này. Ngoài ra, các **Luật Sư Nguyễn Quý Anh và Nguyễn Hữu Doãn** cũng bị giam 18 tháng về tội giả tạo nói trên. Trong số 14 luật sư nói trên, cho tới nay ít nhất có 6 vị đã ra người thiên cổ là các Luật Sư Trần Chánh Thành, Trần Văn Tuyên, Vũ Đăng Dung, Trần Danh San, Nguyễn Hữu Giao và Nguyễn Quý Anh.

Cùng với các tầng lớp trí thức khác như bác sĩ và giáo sư, giới luật sư đã đứng lên tranh đấu đòi tự do nhân quyền ngay từ khi Đảng Cộng Sản thiết lập chế độ độc tài vô sản tại Miền Nam. Lý do là vì người luật sư có truyền thống bất khuất không chấp nhận chuyên chế và bạo hành.

Từ thời Napoleon giới luật sư vẫn là kẻ thù số một của các chế độ độc tài. Thời Đệ Nhất Cộng Hòa, Luật Sư Đoàn Saigon đã phản kháng chính sách cưỡng bách học tập chính trị. Các luật sư đã công bố lập trường trên báo chí đòi phải có thuyết trình và thảo luận về đường lối và chính sách quốc gia, thay vì học tập một chiều như trong các chế độ độc tài toàn trị. Vì không có thuyết trình viên đủ sức thuyết phục, kết cuộc Chính Phủ đã phải hủy bãi chương trình học tập chính trị tại Luật Sư Đoàn Saigon. Và Công Tố Viện đã thâm hời khởi tố lệnh trạng về tội “nhục mạ nhà cầm quyền”. Do giáo dục và sinh hoạt nghề nghiệp trong môi trường đối thoại, người luật sư chấp nhận đối lập thường xuyên giữa luật sư và biện lý, luật sư và chánh án, luật sư và đồng nghiệp. Nhờ đối thoại, tranh luận, biện minh và thuyết phục để đi đến hòa giải, thỏa hiệp hay đồng thuận, người luật

su được hấp thụ tinh thần đấu tranh công khai, ôn hòa, bất bạo động trong việc đề xướng và tôn trọng Sự Thật và Công Lý. Dầu sao, về lương tâm và chức nghiệp, người luật sư phải giữ chính trực, vô tư, ôn hòa và tình đồng nghiệp để duy trì hòa khí và tương thân tương kính, mà nếu thiếu vắng, pháp đình tôn nghiêm sẽ trở thành đấu trường hỗn loạn....